

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการพัฒนาทางด้านวิชาการ และด้านเทคโนโลยีได้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และมีความสลับซับซ้อน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาแนวความคิด และเทคนิคให้ทันสมัยอยู่เสมอ ดังนั้น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จึงจำเป็นต้องวางแผนงานงบประมาณไว้ล่วงหน้าอย่างระมัดระวังและรอบครอบ แผนงานงบประมาณที่วางไว้อย่างดีย่อมเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต งบประมาณจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อความเจริญก้าวหน้า หรือความสำเร็จของหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนงบประมาณจะบอกวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และการนำผลประโยชน์หรือผลตอบแทนให้หน่วยงานมองเห็นภาพของหน่วยงานในอนาคตว่าจะเป็นเช่นใด รัฐบาลใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการบริหารประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หากการใช้งบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ย่อมเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ แต่หากดำเนินการผิดพลาดก็อาจสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศชาติได้ งบประมาณที่ใช้กันอยู่มีหลายประเภทแต่ละประเภทมีลักษณะการใช้ในการดำเนินงานที่มีข้อดี ข้อเสียแตกต่างกัน งบประมาณแต่ละประเภทจะมีความเหมาะสมกับประเทศหนึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และปัจจัยหลายด้านไม่ว่าปัจจัยด้านการบริหาร ด้านสังคม และด้านการเมือง (เกริกเกียรติ พิพัฒนเสรีธรรม, 2538 อ้างถึงในอารัตถิณ พงษ์โสภา, 2545)

การงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนงานของฝ่ายบริหาร เพราะการจัดทำงบประมาณจะต้องวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมโดยประหยัดเป็นประโยชน์และมีความเป็นไปได้ ซึ่งจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของงานที่จะทำ และระยะเวลาของการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ตลอดจนหน้าที่หรือกิจกรรมที่ส่วนต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในรูปของ “แผนพัฒนา” หรือ “แผนการเงิน” นอกจากงบประมาณจะมีความสำคัญต่อการวางแผน และการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ แล้ว ฝ่ายบริหารยังสามารถใช้แผนงบประมาณเป็นเครื่องมือควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ ในกระบวนการบริหารจัดการงบประมาณผู้บริหารสามารถทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้ทันเหตุการณ์ และเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540)

เนื่องจากงบประมาณแผ่นดินเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินงานขององค์กรและเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการที่จะบ่งชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารงาน การวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจของผู้บริหาร งบประมาณหรือวงจรงบประมาณมีอยู่หลายขั้นตอนด้วยกัน แต่โดยทั่วไปจะจำแนกออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ การจัดเตรียมงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ และการบริหารงบประมาณ ในกระบวนการงบประมาณแต่ละขั้นตอนต้องเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร บุคลากร และองค์กรของรัฐบาลทุกหน่วยงาน ประเทศไทยได้พัฒนาระบบการบริหารจัดทำงบประมาณมาเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 เป็นต้นมา ระบบการจัดทำงบประมาณในอดีตที่ผ่านมาแต่ละระบบมีข้อจำกัดบางประการ และมีจุดอ่อนที่แตกต่างกันออกไปในการบริหารงาน โดยสรุปคือมีการให้ความสำคัญกับปัจจัยนำเข้า (inputs) มากกว่าผลผลิต (outputs) และผลลัพธ์ (outcomes) ตลอดทั้งการการควบคุม

โดยหน่วยงานจากส่วนกลาง ทำให้ไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การกำหนดการใช้จ่ายอย่างตายตัวหรือเปลี่ยนแปลงยากก่อให้เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจ และไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ผู้บริหารขาดความคล่องตัวในการบริหาร ประกอบกับระบบงบประมาณมีข้อบกพร่องที่ไม่สามารถวัดผลสำเร็จของงานได้ จากข้อบกพร่องดังกล่าวประกอบกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในด้านวิกฤติเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงของประเทศชาติ และการเปลี่ยนแปลงกฎหมายฉบับที่สำคัญ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จึงเป็นแรงผลักดันให้มีการปฏิรูประบบงบประมาณ เพื่อให้การงบประมาณเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศของรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ส่งเสริมให้กระทรวง ทบวง กรมมีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น พร้อมทั้งจัดให้มีระบบควบคุมตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส (สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, 2543)

เพื่อให้การปฏิรูประบบงบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับแผนปฏิรูประบบบริหารงานภาครัฐ โดยให้ครอบคลุม 5 ด้านคือ 1) แผนการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจและวิธีการบริหารงานภาครัฐ 2) แผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ 3) แผนการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารบุคคล 4) แผนการปรับเปลี่ยนกฎหมาย และ 5) แผนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยม (สำนักงานงบประมาณ, 2544) ซึ่งแนวทางหนึ่งที่สำคัญคือ แผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance based Budgeting System : PBBS) โดยสำนักงานงบประมาณพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการงบประมาณ เพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม โปร่งใส เกื้อหนุนต่อภารกิจหลักของรัฐบาล และก่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะเน้นพันธกิจ เป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของหน่วยงานภาครัฐ มีการกำหนดผลผลิต และผลลัพธ์ รวมถึงตัวชี้วัดการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปยังหน่วยงานภาครัฐจนถึงหน่วยปฏิบัติการ เพิ่มขอบเขตความควบคุมของงบประมาณ มีการวางแผนงบประมาณล่วงหน้าระยะปานกลางอย่างเป็นระบบ และมีระบบจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยภาครัฐคาดหวังว่าจะเป็นมาตรการสำคัญที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับส่วนราชการ การกระจายอำนาจทางการเงินในลักษณะการจัดสรรงบประมาณแบบวงเงินรวมหรือเป็นก้อน (Block Grant) ให้กับส่วนราชการโดยมีเงื่อนไขดังกล่าวคือ ส่วนราชการจะต้องมีขีดความสามารถหรือมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน คือ กลไกที่สำคัญยิ่งของแผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ การเงิน และการพัสดุ อันเป็นหนึ่งในห้าของแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ ควบคู่ไปอย่างต่อเนื่องและไม่มีที่สิ้นสุด (สำนักงานงบประมาณ, 2544)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นองค์กรหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) โดยมีภารกิจหลัก 4 ประการคือ 1) การผลิตบัณฑิต 2) การวิจัย 3) การบริการวิชาการแก่สังคม และ 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541) ซึ่งจะต้องดำเนินการให้ตอบสนองและสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐบาล การปรับเปลี่ยนวิธีการจัดทำงบประมาณ จากระบบงบประมาณแบบแสดง

การวางแผน/โครงการ เป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ดังนั้นมหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงต้องเร่งพัฒนาคุณภาพของบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดทั้งมีการบริหารจัดการที่ดี มีความยืดหยุ่น มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เริ่มต้นที่การวางแผนงบประมาณและการจัดทำงบประมาณในสังกัดคณะ/หน่วยงานต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมามหาวิทยาลัยขอนแก่นบริหารงานโดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย ในการสนับสนุนการบริหารงานโดยยึดอยู่กับระบบราชการอย่างแน่นแฟ้นทั้งระบบบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การเงินและพัสดุ โดยมีระบบการควบคุม และกำกับดูแล ที่เป็นไปภายใต้กฎระเบียบต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด งบประมาณส่วนใหญ่ได้จากรัฐบาลคืองบประมาณแผ่นดิน ส่วนงบประมาณที่เกิดจากการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ หรืองบประมาณเงินรายได้ ยังนับว่าน้อยเมื่อเทียบกับงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลจัดสรรให้มหาวิทยาลัยมีจำนวนที่เพิ่มขึ้น บางปีก็ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณที่ลดลง แต่การขยายตัวและการพัฒนามหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จากปีงบประมาณ 2507 มหาวิทยาลัยได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 15,000,000 บาท และปีงบประมาณ 2549 มหาวิทยาลัยได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน จำนวน 2,835,428,000 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณปี 2548 จำนวน 516,704,900 บาท เพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 22.28 ซึ่งเป็นบุคลากรในหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำที่เพิ่มขึ้นมาจากการปรับฐานเงินเดือน และค่าตอบแทนใหม่ตามมติคณะรัฐมนตรี และงบลงทุนในหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548) ณรงค์ สัจพันธ์ (2537) กล่าวว่า ในการบริหารวิธีการงบประมาณในปัจจุบัน ยังมีปัญหา 3 ด้านคือ ปัญหาด้านระบบงบประมาณ ปัญหาด้านองค์การงบประมาณ และปัญหาเจ้าหน้าที่งบประมาณ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ต้องได้รับการปรับเปลี่ยนและแก้ไขกระบวนการจัดทำงบประมาณขององค์กรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางของรัฐบาล

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะศึกษาสภาพการณ์เกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติงานการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของบุคลากรที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณหรือวางแผนระบบงบประมาณของ หน่วยงานต่าง ๆ สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อหาแนวทางการพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการณ์เกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติงานการจัดทำงบประมาณหรือวางแผนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.2 เพื่อศึกษาการนำนโยบายการจัดทำงบประมาณ หรือวางแผนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ไปปฏิบัติในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.3 เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ หาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงวิธีการจัดทำงบประมาณหรือวางแผนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ต่อไป

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ได้ข้อมูลสภาพการณ์เกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติงาน การจัดทำงบประมาณหรือวางแผนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.2 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการนำนโยบายการจัดทำงบประมาณ หรือวางแผนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ไปใช้ในการวิเคราะห์วิธีการปฏิบัติงานการจัดทำงบประมาณ

3.3 ได้ข้อมูลเพื่อใช้กำหนดเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรค พัฒนาและปรับปรุงวิธีการจัดทำงบประมาณหรือวางแผนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตเนื้อหา การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ของบุคลากรที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณหรือวางแผนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 – 2548

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ คณะ / สถาบัน / สำนัก / ศูนย์ หน่วยงานในกำกับ และหน่วยงานภายใน สังกัดสำนักงานอธิการบดี สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 36 หน่วยงาน

4.3 ขอบเขตด้านประชากร คือ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่ง เลขานุการคณะ / ศูนย์ / สถาบัน / สำนัก หัวหน้างานนโยบายและแผน หัวหน้างานคลังและพัสดุ และบุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณ / วางแผนระบบงบประมาณ สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มเป้าหมาย (Target group) ที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นประชากรทั้งหมด จำนวน 110 คน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงบประมาณ หมายถึงการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามรายการและแผนงาน หรืองาน ที่ฝ่ายบริหารได้รับอนุมัติงบประมาณมาใช้จ่ายจากรัฐสภา / จากสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามเอกสารคำขอตั้งงบประมาณแผ่นดิน / เงินรายได้ประจำปี

กระบวนการงบประมาณ หมายถึง การเตรียมการขออนุมัติงบประมาณ เกี่ยวกับนโยบายงบประมาณ การวางแผนงบประมาณ การบริหารงบประมาณเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ การควบคุมงบประมาณและการประเมินผล

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน หมายถึงระบบงบประมาณที่เน้นความสำคัญของการกำหนดพันธกิจของหน่วยงาน จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ แผนงาน/งาน โครงการอย่างเป็นระบบ มีการติดตามผลและประเมินผลเพื่อวัดความสำเร็จของงานอยู่อย่างสม่ำเสมอ และเป็นระบบที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากร การเงิน และพัสดุที่สะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จของงาน และสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของรัฐบาล มีความยืดหยุ่นในการใช้จ่ายงบประมาณ เน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน

มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน หมายถึงมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อประกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการนำงบประมาณไปใช้อย่างไม่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 1.) การวางแผน

งบประมาณ 2.) การคำนวณต้นทุนการผลิต 3.) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4.) การบริหารทางการเงิน และควบคุมงบประมาณ 5.) การบริหารสินทรัพย์ 6.) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และ 7.) การตรวจสอบภายใน

การวางแผนงบประมาณ หมายถึง การจัดทำแผนกลยุทธ์โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ผลลัพธ์ และกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน มีการประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางและมีเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้

การคำนวณต้นทุนกิจกรรม หมายถึง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ทรัพยากร เพื่อทำกิจกรรมที่มีผลทำให้ได้ผลผลิตจากการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการคำนวณค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงทุกรายการและการใช้ระบบบัญชีพึงรับพึงจ่าย (เกณฑ์คงค้าง) เช่น บันทึกค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้าง

การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง หมายถึง การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานได้ทันเวลา มีปริมาณ มีคุณภาพและมีราคาที่เหมาะสม โดยการวางแผนในการจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและประหยัด

การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ หมายถึง การบริหารทางการเงินขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ขององค์กร โดยใช้บัญชีเกณฑ์พึงรับ – พึงจ่ายและกำหนดความรับผิดชอบเรื่องการบัญชีและการเงินอย่างรอบครอบ รัดกุม

การบริหารสินทรัพย์ หมายถึง การบริหารสินทรัพย์ให้เกิดความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงินซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง การกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบต่อทรัพย์สิน มีระเบียบและแนวปฏิบัติในการใช้ทรัพย์สิน มีการจัดระบบข้อมูลทรัพย์สินที่มีในปัจจุบัน การวางแผนการใช้สินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน หมายถึง การรายงานติดตามผลงานงบประมาณโดยตรวจสอบจากแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนการใช้จ่ายงบประมาณและจากการประเมินผลแผนงาน/โครงการ

การตรวจสอบภายใน หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน และระบบการควบคุมภายในขององค์กรอย่างอิสระ และเพื่อให้การบริการต่อฝ่ายบริหารในการเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งองค์กรในการที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากร

ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง กระบวนการภายในของผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการวางแผนและจัดทำงบประมาณ เป็นความรู้ข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์ และข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ตามขั้นตอนการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การนำนโยบายหรือแนวทางการจัดทำงบประมาณ /วางแผนระบบงบประมาณที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไปปฏิบัติงานการจัดทำงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน

ผู้บริหาร หมายถึง รองอธิการบดี/ รองคณบดีที่เกี่ยวข้อง รองผู้อำนวยการ ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณ /วางแผนระบบงบประมาณ ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณ /วางแผนระบบงบประมาณ และผู้อำนวยการกอง สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น

หน่วยงาน หมายถึง คณะ / ศูนย์ / สถาบัน / สำนัก หน่วยงานในกำกับ / หน่วยงานภายใน และกอง / หน่วยตรวจสอบภายใน สังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่ง เลขานุการคณะ / ศูนย์ / สถาบัน / สำนัก หัวหน้างานนโยบายและแผน หัวหน้างานคลังและพัสดุ และบุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณ / วางแผนระบบงบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ สังกัดมหาวิทยาลัย ขอนแก่น